

Mavi 55 • Lynne Kelly

Türkçesi: Mine Kazmaoğlu • Çocuk Kitaplar • Roman • 280 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6,7

DOĞA ve EVREN • İLETİŞİM • DUYGULAR • BİLİM ve TEKNOLOJİ • SAĞLIK ve SPOR

iletişim • farklılıklar • engelli yaşamı • okyanus • işaret dili • balina • yolculuk • doğa • iz sürmek • yalnızlık • bilim • yetenek • müzik • sevgi • radyo • coğrafya

Ödüllü Amerikalı yazar **Lynne Kelly**, Türkçe'ye çevrilen ilk romanında, mesafelerin aşılabilir olduğunu, sevginin sınır tanımazlığını duyumsatıyor. Okuru, kendine özgü şarkısıyla okyanusta tek başına yaşamak zorunda kalan balina Mavi 55'in hüznüne ortak ediyor ve onun sesini izleyen sağır bir çocuğun peşinden sürüklüyor. Pes etmeyen inatçı kızın sıcacık hikâyesi, farklılıkların mükemmelliğini her yaştan okura hatırlatıyor.

İşitme engelli Iris'in sessiz dünyasındaki tek mutluluğu, dinleyemediği radyoları tamir etmektir. İletişim kuramadığı arkadaşları yetmezmiş gibi, ailesinin de onu anlamadığını düşündükçe yalnızlığı derinleşir. Fen dersinde öğrendiği, okyanusta yapayalnız gezinen balinadan çok etkilenir. Sesinin oktavı farklı olduğu için sürüsü tarafından terk edildiği halde şarkılar söylemeyi sürdüren Mavi 55, onu derin sulara çağırılmaktadır adeta. Bu özel balınayı bulmayı aklına koyan Iris, uzun bir deniz yolculuğuna çıkmak için anneannesinden yardım ister...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Romanın başında Iris ve ailesiyle ilgili hangi nitelikler okurun dikkatini çekiyor? Engelli yaşamı, Iris'in çevresinde ne kadar "engelli"? Koşulları Türkiye'dekilerle karşılaştırın.
- 2- Okulda Bayan Conn'un öğrencilerle iletişimini ve Iris'e yaklaşımını irdeleyin; size neler ters geliyor? Bu tutum bilgisizlikten mi, karakterden mi kaynaklı?
- 3- Iris ve Nina'nın iletişimde sorun ne? Nina, Iris'in öfkeleneyeceği kadar sinir edici ya da kötü biri mi? Iris'in Nina ile iletişimiyle, Mavi 55'in diğer balinalarla iletişimi arasında benzerlikler bulunabilir mi? Nasıl?
- 4- Annesi neden Iris'in, kendisi gibi sağırın yer aldığı bir okula gitmesine sıcak bakmıyor? Bu isteksizlik hangi duygulardan kaynaklanıyor? Kızını tam olarak anlamadığı için mi göndermiyor, yoksa başka kaygıları mı var?
- 5- Yazarın Iris'i "radyo tamircisi" yapmasının altında ne tür bir vurgu olabilir? Kitaptaki üç önemli karakterin bilimle ilgilenmesini, işitme engelli Iris'in radyoları, ağabeyi Tristan'ın arabaları tamir etmesi, yakın arkadaşı işitme engelli Wendell'in ise gökbilime düşkün olmasını nasıl yorumluyorsunuz?
- 6- Wendell'in, Iris'in en yakın arkadaşı olmasının nedeni işitme engelli oluşu mu? Wendell okura nasıl bir izlenim veriyor; Iris gibi yalnız ve huzursuz mu?
- 7- Iris, Mavi 55 ile kendisi arasında ne tür paralellikler kuruyor? Mavi 55'e yardım etme kararlılığının altında, acaba kendi mutsuzluğundan kurtulma çabası yatıyor olabilir mi?
- 8- Iris'in anneanesi için neler söylenebilir; yaşlılarından farklılıkları neler? Çıktığı yolculuğu ailesinden saklamasında Iris'e yardım etmesi, yetişkin-çocuk ilişkisinde etik değerlere uygun mu? Çevrenizde ona benzer bir anneanne ya da babaanne var mı?
- 9- Iris ve anneanesi hangi yönlerden benzeşiyor? Mavi 55'in anneannesinin de yaşamını değiştirdiği söylenebilir mi? Nasıl?
- 10- Iris ile koruma alanı görevlileri arasında geçen malleşmede neler dikkat çekiyor? Bilim insanı Andi Rivera'nın bir çocukla kurduğu iletişim, bilimselliğin yanı sıra hangi insani özellikleri yansıtıyor?
- 11- Andi, Iris'e, "Bir bilim insanı gibi düşünüyorsun," demekle ne kast ediyor; bilim insanı nasıl düşünür?
- 12- Romanın büyük kısmının geçtiği gemide seyahate ilişkin hangi ayrıntılar size ilginç geldi?

- 13- İris'in gemide tanıştığı Bennie karakterinin önemi ne? İkisinin benzeşen ya da ortak özellikleri neler? Bennie'nin sıradışı bir çocuk olduğu söylenebilir mi? Neden?
- 14- Gerçeklerden esinlenerek, çoğunlukla İris'in diliyle anlatılan romanda Mavi 55 bakımından yazılmış bölümlere neden gereksinim duyulmuş? Bu bölümler romanın gerçekçi karakterini nasıl etkiliyor?
- 15- Bu roman size birinin yanında olmakla, biriyle birlikte olmak kavramları hakkında neler düşündürüyor?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Sosyal sorumluluk projesi:** Sınıf 2 gruba ayrılınsın. Bir grup, türleri, yaşam alanları, yaşam süreçleri, iletişim ve davranış alışkanlıkları yönlerinden balinaları; diğer grup da, insanlar ve balinalar arasındaki ilişkiyi ve balina türlerinin geleceğini tehdit eden tehlikeleri araştırınsın. Her iki araştırmanın sonuçları, konuyu gündeme taşımak ve farkındalık yaratmak üzere pano, duyuru, albüm, sergi gibi çeşitli paylaşım araçlarıyla okul içinde ve dışında yaygınlaştırılınsın.
- **Araştırma:** Sınıfta işaret dili alfabetini, tarihini ve gelişim sürecini araştırın. İkinci adımda gruplaşın ve her grup değişik bir ülkedeki işaret dilini inceleyin. 3 cümle belirleyin; her grup incelediği ülkenin işaret diliyle bu cümleleri aktardığında ortaya ne gibi farklılıklar çıktığını irdeleyin. Türkçe'de kullanılan işaret dilinin özelliklerini diğerleriyle karşılaştırın.
- **Uygulama:** Herkes önceden belirlediği bir cümleyi, Türkçe işaret dilini kullanarak diğerlerine anlatsın. Bakalım, işaret dili nasıl kullanılacak, konuşmalar ne kadar anlaşılacak?
- **Sergi:** Kitaptaki ana mekânlardan biri olan Alaska'yı araştırın. Coğrafi konumunu ve bu konumun sağladığı olumlu-olumsuz özellikleri listeleyin. Alaska'yı eşsiz yapan doğaya, canlı türlerine, yaşam kültürüne, dünya ekonomisindeki ve ekolojisindeki yerine dair en değişik ayrıntıları derleyin. "Bilmediğimiz Alaska" başlığı altında toplanan bilgileri ilginç görselleriyle düzenleyerek herkesin görebileceği bir sergi oluşturun.
- **Pano:** Mavi 55'in rotasını, İris'in yolculuğunu ve önemli durak noktalarını gösteren haritayı büyük bir pano halinde düzenleyin. İlgili noktalarda okyanusun ve çevre karaların özelliklerini yazı, resim, çizim, fotoğraf gibi araçlarla panoya yerleştirin. "Mavi 55 ve İris'in Yolculuğu" isimli bu pano fiziki ya da dijital düşünülebilir.
- **Çalıştay:** Öğrenciler 4 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup önce ülkedeki işitme engellilerle ilgili sayısal verileri, nedenlerini ve işitme engellilerin yaşam koşullarını inceleyerek raporlasın. İkinci aşamada ülkede işitme engellilerin yaşamını kolaylaştırmak ve diğerleriyle eşit koşullarda yaşamalarını sağlamak üzere öneriler getirsin. Toplum işitme engellileri nasıl algılıyor? Devletin ve yerel yönetimlerin mevcut yaklaşımları ne, nasıl olmalı? Hangi düzenlemeleri gerçekleştirmek, nelere dikkat etmek gerekir? Önerileri okul yönetimiyle ve yerel yönetimlerle paylaşın.
- **Video:** Gerçek balina Mavi 52'nin öyküsünü anlatanları ve Youtuber Barış Özcan'ın videosunu izleyin. Balinanın yalnızlığı ile Barış Özcan'ın vurguladığı insanoğlunun "yalnızlığı"nı karşılaştırın.
<https://youtu.be/IgN6dTJvCvA>
<https://slate.com/technology/2014/08/52-blue-the-loneliest-whale-in-the-world.html>
<https://www.scientificamerican.com/podcast/episode/inside-the-nail-biting-quest-to-find-the-loneliest-whale/>
- **Müzik:** Romanda, Mavi 55'in ve diğer balinaların seslerine ilişkin verilen frekansları, varsa okulun piyanosundaki ya da org vb. bir klavyeli çalgının tuşlarında deneyin. Mavi 55'e dinletmek üzere siz de İris'in yaptığı gibi bir "müzik" parçası hazırlayın; İris'in çabasını deneyimleyin.
- **Okuma:** Kitapta göndermeler yapılan Herman Melville'in ünlü "Moby Dick" romanını inceleyin. İki roman arasındaki benzerlik ve farklılıkları, baş kahramanların balınaya yaklaşımlarının duygusal nedenlerini karşılaştırın. "Moby Dick" romanını edebi bir başyapıt yapan unsurları değerlendirin.